

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 128.

10. Listopada 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa d. 30. Października. —

Dnia wczorajszego zakończyło się nabożeństwo Jubileuszowe. Rano odprawili Processyie Arcybiskupi obrządku Grecko-katol. i Ormiańskiego, wieczorem zaś Arcybiskup obrządku łacińskiego i Prymas Królestwa Hrabia z Poławic Ankwicz na czele swojego Duchowieństwa. Gubernator krajowy, JO. Xiążę Łobkowicz, z Radcami Gubernialnymi i znajdującymi się tu Członkami Stanów, był obecny tej uroczystey processyi. Niezliczone mnóstwo ludu wszystkich stanów płci oboiej, szło z przykładnem nabożeństwem za wielce szanownym Pasterzem z kościoła katedralnego łacińskiego do kościoła katedralnego Ormiańskiego, gdzie Arcybiskup Prymas przez Arcybiskupa Ormiańskiego przyjęty, odprowadzony został do Ołtarza Jubileuszowego, poczem udał się Prymas do kościoła Bożego Ciała, a nakoniec do kościoła Grecko-katolickiego parafialnego Panny Maryi, i tu Arcybiskup Metropolita obrządku Grecko-katolickiego wyszedł do drzwi tegoż kościoła na przeciw Prymasa. Odsławiane *Te Deum* i kazanie w kościele katedralnym łacińskim zakończyły nabożeństwo pokuty, podczas którego tysiące głosów cisnęło się do Tronu najwyższego, błagając o własne zbawienie i długie życie ukochanego Monarchy i Ojca Świętego, Leona XII, który w tym roku świętym, całemu światu bramę wieczney łaski otworzył.

— Z Wiednia. —

N. Pan raczył Król. Portugalskiemu nadzwyczajnemu Posłowi i pełnomocnemu Ministrowi na Swoim Cesarzkim Dworze, Baronowi Villa Seca, i nadzwyczajnemu Posłowi i pełnomocnemu Ministrowi Cesarza Brazylii na C. K. Dworze, Wicehrabiemu de Rozende, dać order Korony żelazney pierwszej klasy, tudzież Król. Portugalskiemu Sekretarzowi Legacyi, Kawalerowi Ramoara, krzyż Kawalerski Swoiego orderu Leopolda, i Sekretarzowi Legacyi Poselstwa Brazylijskiego, Kawalerowi Almeida, order Korony żelazney trzeciej klasy.

N. Pan dozwolił nayłaskawiey C. K. Sekretarzowi Nadworhemu Józefowi Antoniemu Pilat,

dany mu przez Jego Świętobliwość Papieża order Chrystusa przyiąć i nosić. (G. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalia.

Rejentka poruczyła dowództwo tymczasowe w prowincyi wyższej Beiry Brygardyerowi Azoredo, a Brygardyerowi Cary, naczelne Dowództwo korpusu wojska w prowincyi Alentejo.

Względem zbiegostwa załogi Almeidy wydała Rejentka następujący wyrok: Art. 1. Pułk pierwszy liniowey piechoty Numer 11. obięty będzie przepisami wyroku z d. 5. Sierpnia r. b., dotyczącego się korpusu, który nayprzód powstał przeciwko panowaniu swoiego prawego Władcy. Art. 2. Termin dni ośmiu dozwolony zbiegom rzeczonych pułków, aby się stawili i korzystali z przebaczenia, zastosowany jest do zbiegłych żołnierzy 11. liniowego pułku, dla których wspomniany termin poczynać się będzie od dnia, w którym niniejszy wyrok ogłoszony zostanie w Almeidzie. Art. 3. Oficerowie bez różnicy stopni i broni, w służbie czynney, czyli na połowie płacy, którzy od d. 21. Lipca b. r. przeszli za granicę, lub w przyszłości przejdą, powinni być stopni swoich pozbawieni i ogłoszeni za pozbawionych czci.

Wyrok z d. 27. Września przeznaczają dzień 30. Października na otwarcie posiedzeń Stanów, Cortes.

Dzisiejszego poranku, wyraża Kuryier Angielski z d. 25. Października, nadeszły wiadomości z Lizbony, z których widać, że w Portugalii zaszły nowe rozruchy. Pułk ieden w Algarbii zbuntował się, lecz inne pułki i milicyja pozostały Konstytucyi wierne. Wysłano wojsko przeciwko buntownikom, i wszystko spodziewać się każe, że bunt ten prędko będzie przytłumiony. Zamiar powstania na północy Państwa nie udał się; sprawcy onegoż zbiegli.

Wyimek z listów Lizbońskich z d. 12. Października: Nie wiele znaczyły zamieszki, które sprawił Margrabia de Chaves w prowincyi Tras os Montes. Zbiegł ón z całą rodziną i niektórymi swoimi stronnikami do Hiszpanii. Prowincya spokojna.

(

Xiążę Abrantes z Gibraltaru do Algarbii przybyły, któremu udało się pułk 14ty, ogłoszeniem Dom Miguela Królem Portugalii, uwiesić, zamknięty jest ściśle przez pułk 4ty, część artylerji i milicyi, wojska wiernego Konstytucyi. Minister sprawiedliwości złożony; dowiedziano się, że działał w porozumieniu z Ministerjum Hiszpańskiem. Eskadra Angielska stoi na Tagu.

W przeszły Poniedziałek nadeszły od tego Rządu i Sir William A'Courta depesze do Madrytu; są one pomyslny treści. Hiszpania przystąpiła do rozporządzeń przelozonych względem zbiegów tych obudwóch kraioów.

Falmouth d. 21. Października.

Statek pocztowy Sandwich przybył z Lizbony z depeszami, które donoszą o buncie 10,000 wojska. Eskadra Angielska uszykowała się na Tagu w linię, i wojsko morskie na ląd wysadzono.

Równie ten statek miał przywieść depesze, wzywające Rząd naysilniey, aby posłał wojsko na obronę Rejencyi do Portugalii. (G. Wied.)

Francyja.

Dnia 24. Października dał Król P. Kannin-gowi prywatne pożegnawcze postuchanie; P. Kanning miał tey nocy odiechać do Anglii; dniem wprzody był na pożegnaniu u Ministrowa Francuzkich i Członków Ciąła dyplomatycznego.

PP. d'Harcourt i Delavigne, których Towarzystwo Greckie przed miesiācem do Grecyi posłało, powrócili w dniu 14. Października do Toulonu na brygu Loiret; bryg ten opuścił Smyrnę w d. 4. Września. (G. Wied.)

Gwiazda z d. 23. Października ogłasza teraz, że goniec odprawiony z Wiednia w dniu 15. z. m. wieczorem, przywiózł do Paryża wiadomość o przyjęciu w d. 6. Października w Akermanie Rossyyskiego *Ultimatum*.

Podług Gwiazdy, zdaie się, że wiadomość, iakoby P. Rossini za swoią operę »Obleżenie Koryntu« otrzymał ozdobę Legii honorowey, iest zawczesna. Pewniejsza, iż P. Rossini mianowany został kompozytorem krolewskim i jeneralnym Inspektorem śpięwu w król. Akademii muzyki i przy teatrze włoskim. (D. Au.)

Zjednoczone Niderlandy.

Królowa i Xiężna Maryianna przybyły do Hagi z Amsterdamu z Xiężną Hessenkasselską i Xiężną Karoliną, córką ostatniey. (Xiężna iest siostrą Królowey Niderlandzkiey i Króla Pruskiego.)

(G. Wied.)

Szwecyja i Norwegia.

Ze Sztokolmu piszą pod d. 10. Października: Powrócili tutaj Król, Królowa i rodzina Królewska. Od wielu lat nie sprawiała tyle obawy nadchodząca zima, iak teraz, Rząd używa wszystkiego dla zapobieżenia skutkom nieszczęsnego głodu. Po niepomyślnym raporcie z ostatnich żniw, uchwalił Monarcha zniżyć clo od wprowadzania obcego zboża. Stosownie do tego owies nie ma podlegać opłacie, ięczmień za opłatą 32 szyl. banko, a groch za takowąż po 1 talerze, będzie wolno wprowadzać. Nie będzie nawet różnicy w opłatach żęglugi, i ma być za jedno, czyli przywóz iest na okrętach Szwedzkich, lub zagranicznych. Rozporządzenie to pozostae w swoiey mocy aż do 1. Czerwca p. r. Z Her-noesand donoszą, iż, ponieważ większa część żyta na składach za rozkazem Królewskim wychodzi do Norrkoeping i Gotenburga, przeto Starosta Prowincyi osądził za rzecz potrzebną, upomnieć rolników publicznem uwiadomieniem, aby byli oszczędnyimi ze zbożem, gdyż wysoka cena wódki łatwo może dać powód do wielkiego zużycia onegoż na wypalanie. (D. Au.)

Prussy.

Dnia 20. Października w Charlottenburgu w zamkowey kaplicy, w obecności Króla i Rodziny Królew. dopeńioną została uroczyste Konfirmacyja Jego Król. Mości Xięcia Albrechta, Syna Króla Jego Mości, (D. Au.)

Rossyja.

— Z Petersburga d. 21. Października. —

NN. Cesarstwo, Następca Tronu i W. Xiążę Michał z Matżonką Swoią wrócili inż z Moskwy do Petersburga d. 18. t. m. Z tego powodu oświecono miasto z wielką wspaniałością.

Rzeczywisty tajny Radca Tatiszczew mianowany został nadzwyczajnym Posłem i Pełnomocnikiem J. C. Mości przy Dworze Aussryiackim.

Dokończenie depeszów Xięcia Mężykowa, w przeszłym Nrze. Gaz. u. przerwanych:

Sułtanieh d. 9. Lipca 1826.

Sprawujący interessa Anglii, P. Willock, odowiedział mię dzisiejszego wieczora i powiedział mi, że go Szach przywołał i wezwał, aby ze mną pomówił o środkach uniknienia wojny między obudwoma Państwami; Szach dodał, dla tego go wybrał, ponieważ ufać nie może żadnemu z Ministrów, rozmaite mających widoki i interessa. P. Willock oświadczył mi, iż się podiał tego posel-

stwa, nie z urzędu, ale w skutku osobistego życzenia, aby spory między Rosyją a Persyją były ugodzone, i że przedewszystkiēn chciałby mieć odemnie pozwolenie pomówienia ze mną o przedmiocie swoich odwiedzin. Odpowiedziałem mu, że przyjmuję propozycyję jego z nieskończonēm ukontentowaniem i zapewniłem go, iż polityką Cesarza jest zbyt otwarta i prawa, ażebym uważać miał za obowiązek tać postęпки moje przed Agentem sprzymierzonego Mocarstwa, że zatēn przyjmuję jego dobre usługi, nie dopuszczając wszakże jego pośrednictwa. Oświadczywszy mi, że podobnie sam nie inaczej bierze swoje zdanie, po długiēy naradzie zaproponował mi wziąć z sobą do Tiflis Kommissarza Perskiego, i wraz z nim wyjednać u Jenerała Jermołowa, ustąpienie z nadbrzeża jeziora Goktsza przez zimę następującą, w którymto czasie porozumianoby się względem punktów spornych o granicę.

Chętnie przystałem na tę propozycyją, która iak P. Willock mówił, poda Schachowi sposobność do wstrzymania pochodu wojska, i która się zupełnie zgadzała z osnową noty moiej w dniu dzisiejszym Alaiar-Chanowi podanęj.

Oficerowie i sierżanci Angielscy użyci do musztry wojsk Perskich, otrzymali rozkaz od P. Willock, aby z wojskiem nie wychodził i w Tauris pozostali. P. Cormick, lekarz Angielski Następcy Tronu, nie chciał mu również towarzyszyć; tak więc Abbas-Mirza nie miałby z Europejczyków nikogo w swoim wojsku, oprócz Włocha Bernardi, dawniej podofficera w artyleryi Francuzkiēy, który w czasie stu dni postąpił na stopień Oficera, i może byłego sierżanta artyleryi Angielskiēy, zostającego teraz na żołdzie Następcy Tronu, a zatēn niezależącego od Sprawującego interessa Anglii.

P. Willock zamysła udać się za Dworem do Ardebil, lecz zarazem oświadczył Szachowi, że zmuszony będzie opuścić go, gdyby się dalej za ten punkt do granic naszych zbliżył.

Z Sultanieh d. 11. Lipca 1826.

Szach miał już przyjąć propozycyją P. Willocka, w poprzedniczym raporcie wzmiankowaną, i wyznaczono już Kainakana, aby mi towarzyszył do Tiflis, gdy niespodziane zdarzenie wszystkie punkta zgody wyróciło: Chan Talisza podniósł bunt i wymordowawszy małą załogę Rossyjską w Arkewan, żądał od Persyi posiłków dla zagarnienia Lenkoranu.

Alaiar-Chan pośpieszył korzystać z tēy okoliczności, aby na umysł Szacha działać; Monarcha ten skłonił się do wojny i intro wyjeżdża do Ardebil, dokąd przybędzie d. 18. t. m. z całym wojskiem, obozując w Sultanieh.

Po tēm postanowieniu kazano mi powiedzieć, że do odjazdu mego wszystko jest przygotowane.

Z Tauris d. 20. Lipca 1826.

Przybywszy do Tauris, dowiedziałem się, że goniec, którygom był wysłał d. 26. z. m. do Sultanieh, w Ahar został przytrzymany. Zastałem również przytrzymanych i pod dozorem w mieszkaniach swoich, P. Iwanowa i dragomana Szacha-Nazarowa, zostającego przy naszēy missyi. Przytrzymano również i zabrano papiery dwóch gońców, wystanych do mnie do Tiflis.

Te wszystkie niezgodziwości popełniono z rozkazu Abas-Mirzy.

Reklamowałem o moje papiery i mam je zwrócone. P. Iwanów i Szach Nazarów zostali uwolnieni; ale hotel missyi otoczony jest wartami; niht nie może z niego wyjść bez kilku uzbrojonych żołnierzy.

Z Tiflis d. 12. Września 1826.

D. 5. Sierpnia przybyłem do Erywanu, gdzie z rozkazu Sardara zatrzymany byłem pod różnemi pozorami aż do d. 9. Sierpnia. Następnie kazał mi odpowiedzieć, że nie mogę udać się do wojska Rossyjskiego, że mi da eskortę aż do granic Turcyi, a gdybym na to nie przystał, że nie może mi wskazać innēy drogi, iak tylko przez naszą prowincyję Tatarską Kazach, której wierność w tēy epoce była przyszynajmniej podeyrzana. W tym samym czasie przedzono mię, że zwłoka doznawana była skutkiem rozporządzeń Sardara, który zamierzał zrabować moje bagaże i uprowadzić mię wraz z osobami, należącemi do moiego orszaku w dzień po przejściu granic Persyi; wymieniono mi zarazem osoby, które się podięły wykonania tego bezprawia.

W ciągu porozumiewania się względem moiego odjazdu Mirza Izrael, mój Mehmander, otrzymał od Alaiar-Chana rozkaz, aby mnie zatrzymał w Erywanie aż do nowego rozkazu pod szczególnym pozorem czekania na odpowiedź, którą dać miano na Notę moją z d. 9. Lipca.

Poniosłem protestacyją przeciw tak oczywistemu pogwałceniu prawa Narodów nie tylko w liście do Abbas-Mirzy, ale także do głównego Ministra, a missyję Angielską uwiadomiłem o moim położeniu.

Od tēy epoki każdy dzień przytrzymania oznaczony był iaką nową niezgodziwością. Oznajmiono mi ze strony Alaiar-Chana, że, gdy żona Chana Taliszyńskiego po wybuchnieniu buntu w zakład wzięta została, zatrzymany będę w Erywanie, dopóty, dopóki tauta nie odzyska wolności, że wszelako zostawiają mi wolność okupienia się rzeczami srebrenymi i nierozdanemi podarun-

kami, które przy mnie zostały, na rzecz głównego Ministra. Starano się iakkolwiek bezskutecznie przekupić moich dragomanów. Sardar namawiał Mirza-Izmaela, moiego Mehmandara, aby odemnie żądał zapłaty za bawetnę, którą przed wojną do Rosyi był posłał, lub aby zatrzymał w zakładzie kilka osób z moiego orszaku.

Nie mogąc przekupić moich dragomanów, Sardar wyraźnie oświadczył zamiysł zatrzymania ich siłą, pod dozorem, że obadwa rodem są z Karabay, prowincyi, którą uważał iakkolwiek jako część do Persyi należąca.

Napisalbym cały tom, gdybym JW Panu zdać chciał sprawę ze wszystkich przykrości, iakkim musiałem się opierać; nadawał im nowę formę wynalazczy duch moich strażników, w niezmiennym zamiarze pozbawienia mię pieniędzy lub rzeczy.

Widząc, że czas upływa, a odpowiedzi na listy moje nie otrzymuję, dowiedziawszy się nadto, że Poselstwo Angielskie z obozu Szacha naprzeciw P. Macdonalda wyjechało, przełożyłem moiemu Mehmandarowi, aby się oparł żądaniom Sardara Erywańskiego i aby ten oznaymił głównemu Ministrowi, któremu swój stopień był winien, że nieprzyjaciele jego (Alaiar-Chana) widząc odrzę Szacha do wojny, chwycą się pierwszý sposobności, iakką im nastęrczyć może hóy wątpliwy, do zgubienia go, że zatem myśleć powinien o pokoju, a ten tym tylko sposobem z korzyścią dla Persyi może być zawarty, ieżliby mi iakk najprędzý wyjechać dozwolili, ponieważ im osobisty interes w skłonieniu do ugody naszego Gabinetu.

Srodek ten był pomyslny; iemu winienem uwolnienie po 25 dniach przytrzymania, w miejscu ze wszystkich okolic Erywanu najniezdrowszém, które tak mocno wpływało na wszystkie osoby Poselstwa, nie wymuiąc służących, lekarza i jego pomocnika, iż Porucznik Hrabia Totstoy zmuszony był pełnić obowiązki lekarza i uczyć się krwi puszczania, aby chorym nieść pomoc.

P. Macdonald, nowy Minister Angielski przy Dworze Teherańskim dowiedział się po przybyciu do obozu Szacha o wydaniu rozkazów, aby mię nie zatrzymywano, ale w obawie nowych pogwałceń ze strony Persów, miał za obowiązek, żądać nowych firmanów i wysłać Majora Monteith, aby ich wykonania dopilnował; ale znay-

dowałem się już w Tiflis, gdy Oficer ten do obozu Erywańskiego Sardara przybył.

Nie będziemy się poniżali, są słowa Dziennika Petersburgskiego, rozbieraniem w stosunkach z prawem Narodów, niegodnego obchodzenia, iakkiego doznał Xiążę Menżykow pod murami Erywanu. Oręż Rosyyski pomści zniewagę, wyrządzoną Rosyi w osobie iey posłańca. Ale im bardziej się zastanawiamy nad czynami, których obrzą skreśliły dopiero co ogłoszone depesze, tym mniej poymniemy nierozwagę pierwszego Ministra, słabosć Szacha i zaslepienie syna, który miał kiedyś odziedziczyć iego koronę. Aby się utrzymać przy władzy, która mu się z rąk usuwa, Minister wszczyna wojnę, której bezpośrednio skutki nacechują go niemazaném piętnem przeniewierstwa i wstydu, i której stanowczym wypadkiem będzie koniecznie iego upadek. Szach nie okazując mocney woli, dozwała się płatać bez przyczyny w walkę tak niesprawiedliwą iakk nierówną. Nakoniec Abbas Mirza, aby utrzymać swego teścia, zrywa Traktat, który mu miał zapewnić królowanie. Sam uwalnia Rosyją od iey zobowiązań, pozbawia się praw przez nią uznanych, i wraca z stopnia donniemywanego Następcy Tronu Perskiego w poczet tłumu licznych pretendentów, którzy po śmierci terażniejszego Monarchy spierać się będą o Tron Szachów. Niemniej dla tego ubolewa Rosyia nad tą napaścią. Przyjaciółka pokoju, nie bez smutku widzi konieczność wojny, ale nie mogła żądać dogodniejszych zdarzeń do głośnego okazania swoich zamysłów zawsze prawych i czystych. Xiążę Menżykow był godnym ich tłumaczem: w najtrudniejszych okolicznościach połączył szczęśliwie w swoim postępowaniu zręczność i umiarkowanie. Dał nowy przykład poświęcenia i odwagi w niebezpieczeństwach. Postępowanie Sprawiającego interesa i Ministra Angielskiego wzbudza w Cesarzu najwyższe ukontentowanie. Nie podobna iest zadać dokładniej kłanstwa wnioskowaniu o wzaienném położeniu Rosyi i Anglii w sprawach Persyi, iakkieby śpiesznie rozgłaszali niechętni, a uznawali nieświadomi; niepodobna iest zaświadczyć pewnie węzłów łączących obadwa mocarstwa i trwania tej polityki spólney wielkim Dworom Europeyskim, której pierwszym celem i nappięknieszą nagrodą iest pokój ogólny.

(G. War.)

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 45. Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensa; Drukiem Piotra Pillera.